

opusdei.org

Vatikani Teise Kirikukogu järgimisest

Järgnev on tõlge L'Osservatorese
tänapäevaga avaldatud
tekstist, mille autor on
Fernando Ocáriz Braña, Püha
Risti ja Opus Dei
generaalvikaar. Tõlkija: Toomas
Vooglaid (Blog Tabernaakel)

11.12.2011

Vatikani Teise Kirikukogu
kokkukutsumise (25. detsember
1961) lähenev 50. aastapäev annab

põhjust tähistamiseks, aga samuti uueks mõtiskluseks Kirikukogu dokumentide vastuvõtu ja rakendamise üle.

Enne ja üle selle vastuvõtu ja rakendamise kõige otsesemalt praktiliste aspektide, nii positiivsete kui negatiivsete, näib olevat kohane meelde tuletada selle intellektuaalse

nõustumise loomust, mida Kirikukogu õpetustele võlgnetakse. Kuigi meil on siin tegemist hästi-tuntud doktriiniga, mille kohta eksisteerib ulatuslik bibliograafia, on siiski kasulik see olemuslikes punktides üle vaadata, võttes arvesse vääritimõistmiste püsivust -- ka avalikus arvamuses -- mõnede Kirikukogu õpetuste järjepidevuse osas Kiriku eelneva Magisteeriumiga.

Esiteks, pole ülearune meenutada, et Kirikukogu pastoraalne motivatsioon ei tähenda, et see ei olnud doktrinaalne -- kuna mistahes

pastoraalne tegevus põhineb paratamatult doktriinil. Ent eelkõige tuleb rõhutada, et just nimelt selle tõttu, et doktriin on suunatud pääsemisele, on doktriini õpetamine pastoraalse töö lahutamatu osa. Edasi, on ilmne, et Kirikukogu dokumentides on palju rangelt doktrinaalseid õpetusi: jumaliku Ilmutuse, Kiriku jmt kohta. Nagu õnnis Johannes Paulus II kirjutas: “Jumala abiga said Kirikukogu isad nelja aastaga valmistada märkimisväärse kogumiku doktrinaalsetest seisukohtadest ja pastoraalsetest normidest, mis esitati tervele Kirikule” (apostellik konstitutsioon *Fidei Depositum* , 11. oktoober 1992, *Sissejuhatus*).

*Magisteeriumile võlgneta-
v nõustumine*

Vatikani Teine Kirikukogu ei määratlenud ühtegi dogmat, selles mõttes, et ta ei esitanud mingit

doktriini lõpliku aktiga. Ometi, isegi kui Magisteerium esitab mingi õpetuse ilma otseselt ilmeksimatuse karisma poole pöördumata, siis ei tulene sellest, et antud õpetust tuleb seetõttu käsitada “ekslikuna” -- nagu oleks esitatu kuidagi “provisionaalne doktriin” või lihtsalt üks “autoriteetne arvamus”.

Magisteeriumi iga autentne väljendus tuleb vastu võtta sellena, mis see tõepoolest on: Karjaste poolt antud õpetusena, kes apostellikus järjepidevuses räägivad “tõe karismaga” (*Dei Verbum* , n. 8), “varustatud Kristuse autoriteediga” (*Lumen Gentium* , n. 25), “ja Püha Vaimu valgusel” (*ibid* .). See karisma, see autoriteet ja see valgus olid Vatikani Teisel Kirikukogul kindlasti kohal; selle eitamine üleilmsele kirikukogule *cum Petro et sub Petro* kogunenud tervele piiskopkonnale tähendaks eitada midagi, mis kuulub Kiriku olemusse endasse (*cf* . Usudoktriini Kongregatsioon,

deklaratsioon Mysterium Ecclesiae ,
24. juuni 1973, nn. 2-5).

Loomulikult ei ole kõik Kirikukogu dokumentides sisalduvad kinnitused ühesuguse doktrinaalse väärtusega ning seetõttu ei nõua kõik ühesugust nõustumise astet. Magisteeriumi esitatud doktriinidega nõustumise erinevad astmed toodi välja Vatikani II Kirikukogu konstitutsioonis Lumen Gentium (ingl. , n. 25) ning võeti seejärel kokku Nikaia-Konstantinoopoli usutunnistusele lisatud kolmes punktis, 1989. aastal Usudoktriini Kongregatsiooni poolt välja antud ja õndsas Johannes Paulus II poolt heakskiidetud Professio Fidei (ingl.) vormelis.

Vatikani Teise Kirikukogu need kinnitused, mis tuletavad meelde usutõdesid, nõuavad loomulikult teologaalse usu nõustumist, mitte sellepärast, et antud Kirikukogu neid õpetas, vaid kuna Kirik on neid

sellistena juba ilmeksimatult õpetanud, kas piduliku otsustuse või tavalise ja universaalse magisteeriumi kaudu. Niisamuti on nõutav täielik ja lõplik nõustumine Vatikani Teise Kirikukogu poolt esitatud teiste doktriinidega, mis on juba esitatud Magisteeriumi eelneva lõpliku aktiga.

Kirikukogu muud doktrinaalsed õpetused nõuavad ustavateelt “tahte ja intellekti religioosseks allumiseks” nimetatud nõustumisastet. Just seetõttu, et see on “religioosne” nõustumine, ei põhine see nõustumine puhtalt mõistuslikel motiividel. Seda liiki järgimine ei võta usu-akti vormi. Pigem on see kuulekuse-akt, mis ei ole üksnes distsiplinaarne, vaid on sügavalt juurdunud meie usalduses Magisteeriumile osutatava jumaliku abi vastu, ning seetõttu “usu loogikas ja usukuulekuse mõjul” (Usudoktriini Kongregatsioon, instruktsioon

Donum Veritatis , 24. mai 1990, n. 23). See kuulekus Kiriku Magisteeriumile ei piira vabadust, vaid on, vastupidi, vabaduse allikas. Kristuse sõnad: “See, kes teid kuuleb, kuuleb mind” (Lk 10,16) on suunatud ka apostlite järeltulijatele; ning kuulata Kristust tähendab võtta iseeneses vastu tõde, mis teeb teid vabaks (cf. Jn 8,32).

Magisteeriumi dokumendid võivad sisaldada elemente, mis ei ole otseselt doktrinaalsed -- nagu on lugu ka Vatikani Teise Kirikukogu dokumentidega --, elemente, mille loomus on suuremal või väiksemal määral tingitud oludest (ühiskonna seisundi kirjeldused, ettepanekud, üleskutsed, jms). Sellised tekstid võetakse vastu austuse ja tänuga, aga need ei nõua intellektuaalset nõustumist rangeimas mõttes (cf. instruktsioon *Donum Veritatis* , nn. 24-31).

Õpetuste tõlgendamine

Kiriku ühtsus ja ühtsus usus on lahutamatud ning see sisaldab ka Kiriku Magisteeriumi ühtsust kõikidel ajastutel, kuna Magisteerium on Pühakirja ja Traditsiooni kaudu edasi antud jumaliku Ilmutuse autentne tõlgendaja. See tähendab muu hulgas, et Magisteeriumi olemuslikuks tunnuseks on selle järjepidevus ja sidusus läbi ajaloo. Järjepidevus ei tähenda edenemise puudumist; läbi sajandite süveneb Kiriku teadmine, tema mõistmine, ja järelkult ühtlasi ka tema magisteriaalne õpetus katoliikliku usu ja moraali kohta.

Vatikani Teise Kirikukogu dokumentides leidub mitmeid doktrinaalse iseloomuga uuendusi: piiskopkonna sakramentaalse iseloomu, piiskopkonna kollegiaalsuse, religioosse vabaduse,

jm kohta. Need usku ja moraali puudutavad uuendused, olemata esitatud lõpliku aktiga, nõuavad siiski mõistuse ja tahte religioosset allumist, olgugi, et mõned neist olid ja on nüüdki veel vaidluste objektiks nende järjepidevuse osas varasema magisteriaalse õpetusega või nende kooskõla osas traditsiooniga. Selliste raskuste ees Kirikukogu teatud õpetuste järjepidevuse mõistmisel traditsiooniga, on katoliiklikuks suhtumiseks, olles arvesse võtnud Magisteeriumi ühtsuse, otsida ühendavat tõlgendust, milles Vatikani Teise Kirikukogu tekstid ja varasema Magisteeriumi dokumendid valgustavad üksteist. Mitte ainult Vatikani Teise Kirikukogu dokumente ei tule tõlgendada varasema Magisteeriumi dokumentide valgusel, vaid ka mõningaid neist varasematest magisteriaalsetest dokumentidest saab paremini mõista Vatikani Teise Kirikukogu valgusel. See pole Kiriku

ajaloos midagi uut. Tuleb näiteks meenutada, et Nikaia Esimesel Kirikukogul trinitaarse ja kristoloogilise usu formuleerimisel omaksvõetud oluliste kontseptsioonide (*hypóstasis*, *ousía*) tähendust selgitasid suuresti järmised kirikukogud.

Vatikani Teise Kirikukogu poolt õpetatud uuenduste tõlgendamine peab seega tagasi lükkama “järjepidevusetuse ja katkestuse hermeneutika”, nagu Benedictus XVI seda väljendas, kinnitades samas “reformi, järjepidevuses uuenemise hermeneutikat” (*Discourse* , 22. detsember 2005, eesti k.). Need on uuendused selles mõttes, et nad selgitavad uusi aspekte, mida Magisteerium ei ole eelnevalt sõnastanud, ent mis ei ole doktrinaalselt vastuolus Magisteeriumi eelnevate dokumentidega. See on nõnda isegi kui need teatud juhtudel -- näiteks

religioosse vabaduse osas -- viivad väga erinevatele järeldustele ajalooliste otsustuste osas õpetuse õiguslike ja poliitiliste rakenduste kohta, eriti võttes arvesse muutusi ajaloolistes ja ühiskondlikes tingimustes. Kirikukogu tekste saab autentselt tõlgendada üksnes Kiriku Magisterium ise. Seepärast tuleb teoloogilises töös Kirikukogu nende tekstide tõlgendamisel, mis tõstatavad küsimusi või valmistasid raskusi, võtta eelkõige arvesse neile hilisemates magisteriaalsetes avaldustes antud tõlgendust. Ometi jääb ruumi legitiimsele teoloogilisele vabadusele seletada ühel või teisel moel, kuidas Kirikukogu tekstides leiduvad teatud

formuleeringud ei ole Traditsiooniga vastuolus, ning seega seletada neis lõikudes leiduvate mõningate väljenduste õiget tähendust.

Lõpuks näib, et sellega seoses pole ülearune tuletada meelde, et Vatikani Teise Kirikukogu lõpetamisest on möödunud peaaegu poolsada aastat ning et nende kümnendite kestel on Peetruse Toolil üksteisele järgnenud neli Rooma ülemkarjast. Nende paavstide õpetuse ja kaasneva piiskoppide-poolse selle õpetusega nõustumise arvestamine peaks võimaliku raskuse situatsiooni muutma selle Magisteriumi selgeks ja rõõmsaks vastuvõtmiseks, kes on usudoktriini autentne tõlgendaja. See peab olema võimalik ja seda tuleb loota, isegi kui jäävad mingid aspektid, mida veel täielikult ei mõisteta. Igal juhul jääb legitiimne ruum teoloogiliseks vabaduseks ja edasiseks kohaseks süvauurimiseks. Nagu Benedictus XVI hiljuti kirjutas: “sajandeid kõikide uskliklike pärimust vorminud olemuslikku sisu tuleb kinnitada, mõista ja üha uuesti uurida, et anda sidusat tunnistust möödanikust väga erinevates

ajaloolistes tingimustes” (Benedictus XVI, motu proprio *Porta Fidei* , 11. oktoober 2011, n. 4).

2. detsember, 2011

Fernando Ocáriz //
L'Osservatore Romano

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
et-ee/article/vatikani-teise-kirikukogu-
jargimisest/](https://opusdei.org/et-ee/article/vatikani-teise-kirikukogu-jargimisest/) (31.03.2026)